

Hudba

„Jídlo, vzduch, voda a hudba jsou nejdůležitější životní potřeby.“

Keith Richards

Asistentka Líba s dovedně rozcuchaným účesem a nafouknutými ňadry byla zrcadlovou stěnou secesního sálu fascinována. Natáčela se k ní bokem ze všech stran, s komicky pozdviženým obočím hledala něco na hlavě a vyrušovala náš rozhovor s impresáři. „Proč takový zrcadlo v kanclu nemáme?“

„Blbá.“ Zhodnotil ji suše šéf. Chlapec za piánem poněkud roztřeseně vysvětloval, proč bude hrát právě to, co bude na koncertu hrát a vlastně ho oba dva zdržovali. „Spěchám.“

„Každá skladba vyvolává nějaké dojmy.“ Pokračoval chlapec, začínající virtuos, nechtěl se zbavit příležitosti, že může do programu promluvit. „Posluchače obvykle zajímá i příběh, který s tím dílem souvisí. Ať už je jakýkoliv. Příběh té skladby je důležitý.“

Asistentka Líba si konečně upnula pramen vlasů k místu, kde ho chtěla mít a odpoutala se od zrcadla.

„Nejsem blbá.“

Zahrál úvod „Smoke on the water“.

„O čem je tady ten tvůj příběh?“

Mladý virtuos ochotně přeložil. „Skončili jsme v Grand hotelu, byl prázdný, chladný a holý... ale v trucku od Rolling Stones jsme složili hudbu... kouř nad vodou kouř na nebi...“

„Hele šéfičku, ale to by fakt mohlo bejt zajímavý, kdyby se něco takovýho lidem řeklo?“ Podotkla asistentka Líba. Šéfík nepovažoval za nutné odpovídat.

„Kromě příběhu, jde také o náladu té skladby.... Jedno deštivé odpoledne na horách, jakých je spousta, venku to fičí, ale uvnitř sedí se svou holkou a ... nálada prostě na rozdíl od toho povětří hřejivá a oni nemyslí na nic a na nikoho, jen na sebe a na to, že spolu brzy někam odejdou, kde přestane všechno existovat a oni zažijí esenci lásky. Kouř nad vodou, kouř na nebi.“

Líba z klavíristy nemohla spustit oči. „Téda...vy nestydo. Tohle při týhle muzice vidíte??“

Pokračoval ve výkladu. „V téhle skladbě vidím i klopýtajícího chlapa, jak jde opilý domů a bojí se své ženy, bere dráhu od rohu k rohu. I tam je

vzrušení, i když jiné.

„Ještě jednou! Prosím. Já ho vidím... vzrušenýho.“ Škemrala Líba.

Šéfík zaklepal dlaní do desky. „Čas! Dobrá...dejte si tam ten smouk a my jdeme.“

Pianista pomalu listoval seznamem. Nebral ohled na to, že muž vedle něj spěchá. Přehrál první tóny další skladby ze seznamu . „Tady...tady.. letadlu vynechává motor za chvíli škytne a zhasne. Lidi maj rádi katastrofy. Ovšem katastrofy jsou bez nálady. „Nálada je nutná, říkal jste. A příběh.“ Připoměl netrpělivě šéfík.

Přehrál další část . „Jo...tohle už je dneska evergreen. Ale pro dnešního posluchače... tam nálada...není.“ Neomaleně přehrál úvodní tóny jakéhosi pochodu.

„Tak už jdete? Dobrá...domluveno. A co Aida? Taky už dneska evergreen. Operní. Aida. Opera víte? Slušelo by se dát tam i něco z opery. Vzpomínka na klasiku. Té není nikdy dost. Víte, že s Deep Purply hrál i Londýnský symfonický orchestr? Zapomněl jsem, ke klasické hudbě vztah nemáte.“

„No to teda nemá. Von se jí úplně štítíí, pane.“ Chechtala se Líba.

„Dneska se asi nedomluvíme.“ Uzavřel popudlivě rozpravu šéf. Na vysvětlení pianistova vztahu ke klasice by potřeboval více času. „Pro mě za mě, dejte si tam Aidu, my jdeme.“ Prsty běžaly virtuosoovi po klávesách , zrcadlovým sálem znělo Bachovo baroko s brilantními kudrlinkami.

„Víte, barokní hudba na příklad, nám dává něco, co se vytrácí a co nám chybí, aniž bychom si to nějak připouštěli. A to je chyba. Kam se poděla originalita? Důslednost. Poctivost. Invence. Odvaha ? Albert Schweitzer kdysi prohlásil, že skrze hudbu se člověk stává jiným člověkem. A copak vy jste nikdy nechtěl být někým jiným, než jste?? “ Jako by rozhrnoval těžké závěsy. „Takový Robert Plant, uměl v jistých pasážích zpívat jako při bohoslužbě. Jistě, i když možná jen v povědomí, chtěl mít něco společného s Bachem. Kdo ví. Je nemožné, mít v seznamu Bacha? Místo tam něj máme.“

Prsty na klávesách se zastavily. I přes svou mladickou nezkušenost pianista dobře věděl, jak je důležité těsně před explozí nechat zaznít ticho.

Šéfík drtil v dlani krabičku zápalek. Obrátil se k asistentce a zeptal se: „Tak co ? Máme tam místo?“

Hleděla na virtuosa se skutečným obdivem. „Pane, toho Bacha... bych já brala, byla bych za něj ráda. Vy jste tak hezky o něm mluvil... že... odvaha...poctivost... impotence.“

„Invence.“

Krabička zápalek padla prudce na zem, šéf sepal ruce a pak poplácal pianistu po rameni. „Jistě. Můžeš mě udělat možná lepším, chlapče, ale teď spěchám a seznam vlastně nemáme! Koncert je za dveřmi. Řeknu ti, že lidi budou paf, až jim budeš dávat přednášky. Líba, aby jim porozuměla, je bude chtít slyšet dvakrát.“

„Nejsem blbá!“ Bránila se asistentka.

„Já to musím vědět, co jseš.“

V tu chvíli se na něj vrhla, nejdřív se usmíval, pak začal ustupovat. Dlaně křehkého stvoření do něj narážely víc a víc. Zasahovaly ho na citlivých místech. Pianista mezi ně musel skočit, aby se uklidnili.

„Ta tvoje originalita...“, sípal šéfík, „odvaha a invence...jdi s ní k čertu.“

A to byla poslední slova, která od něj mladý pianista slyšel. Asistentka Líba si před velkou zrcadlovou stěnou spěšně upravila účes, řekla: „fakt zajímavý“, vztyčila palec na znamení podpory, a také odkvačila.

Pianista si uvědomil, že mu věhlasný mecenáš právě začal tykat. Přeci jen pokročili. Zhodnotil to jako úspěšný posun v kariéře.

Mlha nad piánem

Tóny v husté mlze vysoko na hřebenu hory.

Hudba padá ze stráně do údolí. Do toho slabý vítr. Někdo si tam vybrnkává na piáno. Někdo si tam hraje. Je ale podvečer, už bude muset končit, doma by měli strach, kde je. Mlha na kopcích. Mlha nad piánem, jak nádherný prožitek to je.

/úryvek z memoáru: /

Na konzervatoři jsem dřel. Pracovitý, ale netaentovaný. Moji rodiče to nepoznali, jen tetička. Ta si však předsevzala, že ze mně něco udělá. Že mě dovede až do koncertních síní.

Tetička a máma jsou dvojčata. Jsou si podobné jak vejce vejci, sice k nerozeznání, povahou, zájmy i profesí se však liší. Máma se věnuje chemii, tetička hudbě. Máma je vědecká pracovnice v ústavu skla, teta učitelka v lidové škole umění a členka několika souborů. Každý ví, že když si něco začnete s dvojčaty, že to může v jistých okamžicích působit zmatky. Je třeba si dávat

pozor. Můj otec si ho nedával. Jednou vešel v noci omylem do pokoje vědecké pracovnice i když původně mířil do pokoje učitelky umění. Nevšiml si rozdílu a po devíti měsících jsem se narodil chemikářce. Učitelka umění z toho byla rozčarovaná a naštvála se. Předsevzala si, že se sestře pomstí. Byla přesvědčena, že má na mne svým způsobem právo. Stačilo tak málo, aby si táta nespletl dveře a teta byla matkou. Dodnes není. Nemá žádného syna, jenom mne, synovec však není to samé, co syn.

Tedy já netalentovaný jsem se měl stát pianistou a to pod dohledem přísné tetičky. Nebylo dne, abychom necvičili ze sešitů Böhmová, Grunfeldová, Sarauer. Neodporoval jsem. Byl jsem jediným návštěvníkem jejího smutného domova a bylo mi jí líto. Když jsem zdolal pět sešitů Holfelda, dostal jsem z vděčnosti bicykl Start. Byla vlastně laskavá.

Pole, rokle, kopce, na kole bylo všechno blízko. Právě na kole u mne vznikla ta silná touha, zahrát si jednou na piáno v otevřené krajině, nejlépe na vysokém kopci a v mlze.

Absolventský koncert, ke kterému jsme dospěli, byl jen povinnou přehlídkou, tam se nepoznalo, jak na tom kdo je. Měl jsem neskutečnou trému. Uklonil jsem se, sedl si. Nezačal jsem hned hrát. Nevím proč, zopakoval jsem úklon ještě jednou, jako bych se toho nemohl nabažit. To byl tedy začátek. Naši v hledišti se čím dál častěji dívali na hodinky a já myslel na to, že musí stihnout poslední metro a přidával jsem na tempu. Máma posmrkávala, teta ji zmrazovala pohledem. Sestra se koukala po jiných pianistech.

*Je třeba, abyste život uchopili zručně
nejlépe obouručně
nic na tom není, jen vědět, že život
je chleba každodenní.*

A v tom je prý hlavní tajemství. Tetička to tak říkala. Chytit se každé příležitosti, když se naskytne možnost, aby tě někdo slyšel. Proč bych jí neměl věřit? Na tom skutečně není nic těžkého, aby vás někdo slyšel.

Jednou jsem nešťastně strčil prsty mezi futro a dveře a přivřel